

Hirsch Ballin

Minister **Hirsch Ballin**: De strafbepaling, zoals die sinds de wijziging van 2005 van kracht is, kent een zwaardere strafmaat: maximaal zes jaar cel. Die strafbepaling heeft ook een omschrijving die uitbuitingssituaties omvat, zodat niet per se de herkomst (het daaraan voorgedane proces van het iemand in deze situatie brengen) daaronder valt. Dat betekent dat de strafbepaling naar ons inzicht geheel toereikend is om situaties als door mevrouw De Pater terecht aan de kaak zijn gesteld, mede voor de strafrechter en zo tot bestraffing te brengen. Zoals gezegd, is er ten aanzien van de uitleg van de wettelijke bepaling op dit moment nog in één zaak cassatieberoep aanhangig. Ook de inspanningen van mijn collega van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, waarvan ik al eerder melding maakte, via de SIOD en de Arbeidsinspectie en het toezicht op de Wet arbeid vreemdelingen, zijn erop gericht om dit onder de aandacht te brengen van de werkgevers en daarmee ook de uitbuitingssituaties, die bijvoorbeeld kunnen blijken uit het ontbreken van behoorlijke arbeidsvoorwaarden, een ver onder de maat liggende beloning, abnormale werktijden en dergelijke, ongeacht hoe die verhouding begonnen is, op te sporen en waar nodig voor de strafrechter te brengen.

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. Uitbuiting van mensen is natuurlijk iets verschrikkelijks waar wij krachtig tegen moeten optreden, maar het beleid van de minister op dit punt lijkt mij toch dweilen met de kraan open. Ik zou zeggen: minister, doe die kraan dicht. Zorg ervoor dat illegaal verblijf in Nederland strafbaar is, maak er een misdrijf van, zet er zes jaar gevangenisstraf op, zodat ze kunnen worden vastgezet. U zult dan zien dat er heel wat minder illegalen in ons land zijn en dan zult u ook zien dat er heel wat minder uitbuiting van illegalen zal kunnen plaatsvinden.

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw de voorzitter. Over de gedachten van de heer De Roon op het punt van het vreemdelingenbeleid hebben wij het vaker gehad en ik mag daarnaar verwijzen.

Hij sprak over het strafbaar stellen van illegalen. Natuurlijk is illegaal verblijf iets waartegen wij optreden. Ik heb net in antwoord op eerdere vragen al melding gemaakt van het uitzettings- en verwijderingsbeleid. Als het zo ter sprake wordt gebracht door de heer De Roon, in verband met mensenhandel en slachtoffers van mensenhandel, dan legt hij het accent toch op de verkeerde plaats. Dat zou toch moeten worden gelegd bij degenen die uitbuiten, die mensen verhandelen en exploiteren en aan mensonterende omstandigheden onderwerpen. Dan denk ik dat daar het accent op moet liggen en niet op de slachtoffers die wij integendeel bescherming moeten bieden om de gelegenheid te geven om aangifte te doen en daarmee het optreden tegen de uitbuiters mogelijk te maken.

De heer **Heerts** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Goed dat dit onder de aandacht wordt gebracht. Ik heb enkele vragen aan de minister.

Als het erom gaat om de pakkans te verhogen, hoe kijkt de minister aan tegen een nadrukkelijker rol van de bureaus Naleving? Dat zijn samenwerkingsverbanden tussen werkgevers en werknemers en zitten nog voor de Arbeidsinspectie en de SIOD. Wat vindt hij ervan om die

heel nadrukkelijk op te roepen om dit soort zaken ook te melden?

Wij hebben niet voor niets uitbreiding van de Arbeidsinspectie bepleit, juist ook op dit punt. Hoe staat het daar nu mee? Worden die extra inspecteurs ook daarvoor gebruikt?

De onder de maat liggende beloning noem ik maar even ontduiking van het minimumloon. Juist de Arbeidsinspectie moet daar veel meer bovenop zitten om de pakkans te verhogen en de boetes voor werkgevers ook echt te voltrekken, zodat het niet lonend wordt om die mensen te misbruiken. In dat opzicht ben ik het erg eens met wat collega Kamp daarvan zei, namelijk om eindelijk die foute werkgevers aan te pakken.

Wordt die aanpak van het Openbaar Ministerie en de Al wel voldoende gecoördineerd?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, die wordt goed gecoördineerd. Voor zover er nog vragen waren, is de taskforce die onder leiding staat van de Procureur-Generaal portefeuillehouder in het college van Procureurs-Generaal zeer geschikt om eventueel nog ontbrekende afstemming aan te brengen. Het is ook de inzet van mijn collega van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om zijn diensten daarvoor in te zetten. Het jaarverslag 2006 van de SIOD is aan de Tweede Kamer gestuurd. Daarin ziet u ook de aantallen die oplopen van 2007-2008. Er is nog veel meer werk te doen. Dat heb ik ook in antwoord op de voorafgaande vragen duidelijk gezegd. Het is onze wens dat er aanzienlijk meer gebeurt, dat er op zo'n manier preventief, politieel en justitieel tegen wordt opgetreden dat wij deze buitengewoon lelijke vorm van misdaad effectief terugdringen. De gedachte van de heer Heerts om daarbij ook de inspanningen van de bureaus naleving een plaats te geven, neem ik graag mee.

Vragen van het lid Blok aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht dat de leeftijd voor keuring voor de Wajong verschoven zal worden naar 27 jaar.

□

De heer **Blok** (VVD): Voorzitter. De VVD zou de minister graag prijzen omdat hij met concrete voorstellen komt over belangrijke onderwerpen. Het leek daar ook even op toen ik vorige week de krant las, want daarin stond dat de minister een aantal uitspraken had gedaan over de Wajong, de regeling waarmee jonge gehandicapten als het ongewijzigd doorgaat met honderdduizenden tegelijk langdurig langs de kant geparkeerd zullen worden. Helaas kan ik de minister nog niet prijzen, want het enige wat ik gezien heb, zijn krantenberichten over een congres in Groningen. Daar heeft de minister naar verluidt twee dingen gezegd. Ten eerste zou hij gezegd hebben dat hij de keuringsleeftijd op wil schuiven van 18 naar 27 jaar en ten tweede dat hij een toename verwacht tot maar liefst 500.000 mensen. Het is eigenlijk onacceptabel dat de Kamer dit in een klein krantenberichtje moet lezen, want de Kamer en de VVD-fractie vragen de minister al maanden om concrete plannen voor dit belangrijke onderwerp.

Als de minister op een congres in Groningen concrete dingen kan zeggen, waar blijft dan zijn plan? Waarom presenteert hij dat niet in de Kamer in plaats van op een

Blok

congres? Als het plan van de minister inderdaad neerkomt op het opschuiven van de keuringsleeftijd naar 27 jaar, behalve voor diegenen van wie op 18-jarige leeftijd vastgesteld moet worden dat er sprake is van duurzame en volledige arbeidsongeschiktheid, waarin wijkt dit plan dan af van het voorstel dat ik in november namens de VVD-fractie heb ingediend? De minister vond dat toen overigens nog geen verstandig voorstel.

Tijdens het overleg in november sprak de minister nog over een verwachte toename tot 375.000 mensen in de Wajong. Dat is al erg genoeg, maar vorige week sprak hij zelfs over 500.000 mensen. Klopt dat getal en vanwaar die verschrikkelijke toename? Uit eerdere krantenberichten blijkt dat de minister extra geld heeft gevraagd voor de komende begroting vanwege de tegenvallers bij de Wajong. Kloppen deze berichten en, zo ja, hoe verhoudt zich dat dan tot de nog door hem te nemen maatregelen?

□

Minister **Donner**: Voorzitter. Het is waar dat ik vorige week in Groningen heb gesproken over de toename van het aantal personen dat gebruikmaakt van de Wajong-regeling. Ik heb daar inderdaad gesproken over de notitie die ik voorbereid. Zoals bekend is per motie gevraagd om deze notitie op 1 mei naar de Kamer te sturen. Ik probeer, zoals ik steeds heb aangegeven, om die datum zo goed mogelijk in acht te nemen. Ter voorbereiding van deze notitie leg ik een groot aantal werkbezoeken af en neem ik deel aan symposia en conferenties. Daar breng ik elementen van het onderwerp in publiek debat, waaronder de gedachte dat wij niet op 18-jarige leeftijd een definitief oordeel moeten vellen en dat dit moment naar achteren moeten schuiven.

De heer Blok vraagt mij waarom ik de zaken die ik op een congres naar buiten heb gebracht, niet eerst in de Kamer heb gemeld. Ik wijs hem erop dat ik deze elementen respectievelijk september en december vorig jaar aan de Kamer heb gemeld. In september heb ik geschreven dat een oplossing zal moeten bestaan uit het naar achteren schuiven van de keuring. Verder staat de leeftijd van 27 jaar in de brief van 6 december 2007. Deze elementen zijn dus al aan de orde gekomen. Ik heb ze in Groningen slechts herhaald.

Het zal de heer Blok vreugde doen dat ik in Groningen heb voortgeborduurd op zijn suggestie om op 18-jarige leeftijd een onderscheid te maken tussen mensen die duurzaam geen perspectief hebben en mensen die wel perspectief hebben. Ik heb dat gedaan, omdat dit één van de elementen is op basis waarvan ik een oplossing probeer te vinden voor de groei.

Het is juist dat wij in een eerder overleg hebben gesproken over 350.000 mensen tegen 2040. Vanwege de instroom vorig jaar zijn de ramingen bijgesteld. Overigens is de Kamer dat eerder meegedeeld in antwoord op vragen van de heer Van Hijum. In die beantwoording sprak ik over 450.000 mensen in 2050. Als je de instroom van vorig jaar, 15.000, neemt en daarbij uitgaat van instroom op 18-jarige leeftijd en uitstroom op 65-jarige leeftijd, komen wij bij gelijkblijvende uitstroom zelfs boven de 700.000 uit. Bij alles speculeren wij dus ook over de verwachte uitstroom. Dat wij hieraan iets moeten doen, ben ik met de heer Blok eens.

De voorstellen hoop ik, conform de toezeggingen, in de loop van mei bij de Kamer te kunnen brengen. Maar inmiddels is de zaak wel voorwerp van publiek debat, waarbij ik inderdaad de urgentie probeer te onderstrepen dat wij maatregelen treffen.

De heer **Blok** (VVD): Wij zijn het met elkaar eens dat er sprake is van urgentie, maar de minister handelt niet juist door steeds losse uitspraken te doen. Als hij echt vindt dat er sprake is van urgentie, dan moet hij snel met concrete maatregelen komen. Dat speculeren wordt natuurlijk alleen maar gevoed wanneer er steeds weer losse stukjes naar buiten komen. Een vraag die zich nu meteen al voordoet is wat er gebeurt tussen de leeftijd van 18 en 27 jaar. Is er dan geen uitkering? Is er een gedeeltelijke uitkering? Daartoe heb ik zelf een voorstel gedaan. Maar als de minister zo'n half voorstel naar buiten brengt, dan zijn er natuurlijk honderdduizenden mensen in Nederland heel erg ongerust, terecht of onterecht, omdat de minister dit naar buiten brengt. Dus mijn verzoek aan de minister blijft om na A, ook B te zeggen en op zeer korte termijn met een concreet voorstel te komen om een einde te maken aan de onzekerheid bij die honderdduizenden mensen.

Minister **Donner**: Zoals ik heb aangegeven, gaat het niet om losse stukjes, maar om elementen die ook al aan de Kamer waren gemeld. U wees er zelf al op dat daarover in de Kamer is gediscussieerd. Ik heb steeds aangegeven dat het al een grote inspanning vergt om die notitie rond de gewenste datum naar de Kamer te sturen, juist vanwege alle aspecten die daaraan kleven. Ik hoop dan inderdaad de Kamer een uitgebreid voorstel te kunnen doen om dit aan te pakken. Ik ben mij er echter niet van bewust dat ik nu andere elementen in de discussie breng, dan waarover al eerder in debatten in de Kamer van gedachten is gewisseld.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Er gaat natuurlijk niets boven Groningen, maar het is natuurlijk ook wel zo dat deze minister een soort broedende kip is als het gaat om de Wajong. Wat mij betreft worden de mensen die gebruik maken van de Wajong-regeling niet te jong afgeschreven. Deze groep moet ook scholing kunnen krijgen, werk kunnen krijgen en een fatsoenlijk inkomen op grond van aanwezige capaciteiten. De minister legt in mei zijn ei, zou je kunnen zeggen, en ik ga ervan uit dat de minister dan met deze elementen aan mensen in de Wajong-regeling een toekomst gaat bieden. Wij moeten wel een beetje oppassen met losse flodders, want mensen moeten het nog wel kunnen volgen. Ik hoop dat u met een sociaal goed onderbouwd voorstel komt. Daar zou ik graag een reactie op willen.

Minister **Donner**: Het is niet alleen in Groningen dat ik hierover heb gesproken; een week eerder heb ik dezelfde elementen ook in Dordrecht gesproken en de week daarvoor in Utrecht. Ik probeer inderdaad zoveel mogelijk door discussie boven tafel te krijgen welke oplossingen mogelijk zouden zijn. Bij de betrokkenen beluister ik met name de wens om niet op achttienjarige leeftijd al in een situatie te worden gebracht waarin men met een uitkering terzijde van het maatschappelijk proces wordt gezet, maar vooral de mogelijkheid te krijgen om te worden ingeschakeld in het arbeidsproces. Alle elementen die daarvoor dienstig zijn, zullen een plaats

Donner

vinden in de notitie die ik aan de Kamer zal doen toekomen en in de voorstellen die ik parallel daaraan probeer uit te werken.

De heer **Ulenbelt** (SP): De minister herhaalt permanent het uitstel van de keuringsdatum. Iedere keer weer worden heel veel mensen daardoor ongerust, met name ouders van jonggehandicapten. Zij denken dat u bezig bent met een operatie à la de afbraak van de WAO indertijd. Ik heb nu een vraag aan minister, met het antwoord waarop hij heel veel mensen gerust kan stellen: kunnen jonggehandicapten, wanneer zij geen opleiding volgen of werk kunnen vinden, blijven rekenen op een uitkering? Kunt u de onrust op dat punt bij de mensen wegnemen?

Minister **Donner**: Ik probeer steeds duidelijk te maken dat het mij gaat om de instroom van mensen die nu nog niet in de Wajong zitten. De geruststelling is, dat de situatie van mensen die nu in de Wajong zitten, niet verandert. Ook als men pas op 27-jarige leeftijd wordt gekeurd, gaat het om jongeren van wie moet worden vastgesteld dat zij niet op eigen kracht een baan zullen kunnen vinden, maar daarbij geholpen moeten worden. Aan de ene kant houdt dit in dat wij primair de ondersteuning moeten richten op het krijgen van de baan, maar aan de andere kant houdt het zonder meer ook in dat, als die baan onvoldoende inkomen oplevert, een inkomensvoorziening nog steeds nodig zal zijn.

Vragen van het lid Madlener aan de minister van Verkeer en Waterstaat over **het bericht dat de effecten van een joint in het verkeer onderschat zijn**.

De heer **Madlener** (PVV): "Joint riskanter dan alcohol", zo luidde de kop van het artikel in De Telegraaf afgelopen zaterdag. Hoewel het Nederlands Forensisch Instituut geen algemene uitspraken hierover doet, is al jaren bekend dat rijden onder invloed van drugs zeer gevaarlijk is en absoluut niet kan worden getolereerd. Het gedoogbeleid voor softdrugs en harddrugs heeft er in Nederland toe geleid dat het gebruik van drugs heel gewoon is geworden. Veel te gewoon eigenlijk.

Ouders die hun kinderen waarschuwen voor de gevaren van drugsgebruik worden niet gesteund door het Nederlandse gedoogbeleid. De meeste jonge mensen denken dat het gebruik van hasj en marihuana geen kwaad kan, terwijl de softdrugs steeds sterker zijn geworden. De jongeren worden nauwelijks gewaarschuwd dat het zeer slecht voor de gezondheid is om drugs te gebruiken en door het grootschalige drugsgebruik in Nederland komen drugs ook in het verkeer veel te vaak voor. Er vallen jaarlijks vele gewonden en doden in het verkeer door het drugsgebruik. Van de minister zou ik graag willen weten hoeveel het er precies zijn.

Bij de presentatie van de verkeersveiligheidscijfers in 2006, alweer één jaar geleden, heeft de regering bij monde van minister Eurlings gezegd dat er snel een goede drugstest komt. Ook heeft minister Eurlings aangekondigd dat er een zerotolerancebeleid voor drugs in het verkeer moet komen. Mijn vraag is: ferme taal,

minister, maar hoe staat het eigenlijk met de uitvoering van deze voornemens? Nu weet ik dat deze regering er een gewoonte van heeft gemaakt om vooral doelen te stellen voor 2020, als deze regering allang op wachtgeld staat of burgemeester is geworden of commissaris van de Koningin of een ander leuk baantje heeft in de publieke sector. Ik wil van de minister weten of die drugstest er nog dit jaar komt of pas in 2020. Komt dat zerotolerancebeleid dat hij heeft aangekondigd nog dit jaar of pas in 2020?

Voorzitter. Ik zou graag heldere antwoorden willen op deze vragen.

Minister **Eurlings**: Voorzitter. Ik kan heel helder en ook heel kort zijn. Drugs en verkeer gaan voor mij niet samen. Dat heeft iets te maken met veiligheid en ook iets met beschaving. Laat ik het veiligheidsvraagstuk maar direct bij de horens vatten. Wij hebben in Nederland geen post mortem onderzoek en toch is het onze inschatting dat minimaal 10% van de verkeersslachtoffers per jaar drugsgerelateerd zijn. Dat zijn dus in Nederland minstens 80 mensen per jaar. In landen waar men wel post mortem onderzoek heeft en waar men dus doden onderzoekt om te achterhalen of zij onder invloed van drugs waren toen zij in het verkeer stierven, komt men op aantallen tot aan 30%. Als je dat vertaalt naar Nederland, kom je op een bereik van tussen de 80 en 240 doden per jaar wegens drugs in het verkeer. En ik zeg u: dat kan niet, dat is echt onacceptabel.

Al jaren maakt uw Kamer daar een punt van. Ik heb zelf als Kamerlid ooit nog een motie door de Kamer gehaald die drugs en verkeer van elkaar wilde scheiden. De heer De Rouwe, ik zie hem hier zitten, heeft heel erg zijn best gedaan, samen met velen van u. Ik zal daar in deze periode mijn voordeel mee doen. Dit is niet iets van de lange termijn. Wij komen na de zomer met de concrete grootschalige proeven met de zogenaamde Australische methode, een methode die echt kansrijk is en waarmee agenten vrij snel aan de hand van het speeksel van een chauffeur kunnen zien of hij drugs gebruikt heeft of niet. Daar kunnen wij vervolgens grootschalig mee gaan experimenteren. Als die methode zeker is, zal de politie haar breed in Nederland gaan invoeren.

In de tussentijd staat de politie niet stil. Op kleine schaal worden andere soorten tests gedaan. Ik noem de test die in Twente nu voor de tweede keer in twee jaar is gebruikt, de zogenaamde impairment-methode, waarin je kijkt of iemand stabiel kan lopen, of hij helder uit de ogen kijkt. Het probleem van die methode is dat zij veel tijd kost. Als mensen verdacht worden, moet hun bloed getest worden. Dat is in verband met de inbreuk op de integriteit van het lichaam en vanwege de tijdrovendheid niet de meest aantrekkelijke methode. Ik hoop dat wij met die grootschalige experimenten na de zomer snel kunnen bewijzen dat de Australische methode ook in Nederland toepasbaar is. Als dat het geval, zullen wij er geen gras over laten groeien. Dan worden drugs in het verkeer formeel verboden. Dan zal ook worden gehandhaafd op basis van zero-tolerance. Dat betekent dat je strafbaar bent als je één joint neemt en vervolgens het verkeer ingaat. Drugs en verkeer gaan niet met elkaar samen. Dat is mijn lijn.